

REPOLYO

Pagtanom ha Gawas o Mahawan nga Lugar

Pamilya o Grupo han Tanom: (Brassica)
repolyo, broccoli, cauliflower, pechay

Pagliwan-liwan han mga tanom

Kahuman ha pagtanom hin repolyo, liwane ine hin pamilya han cucurbits (parehas ha ampalaya, upo, melon, pipino, letsugas, hulagtob ngan mais. Likaye gud an pagtanom utro hin repolyo ngan iba pa nga kaupod ha amo nga pamilya ha dahunon nga utanon.

Klima ngan Tuna nga Tatamnan

An repolyo pwede patubunon ha bisan ano nga klase han tuna nga tambok. Ngan mas maupay ine tumubo ha tuna nga medyo mapilit-pilit ngan mayda maupay nga paghuphop han tubig. Ha tuna nga an kaaslumon aada ha 6 hangtud 6.8. Ine mas maupay tumubo ha mga dapit nga aada ha 600-1,900 metro an kahataas tikang ha lebel han dagat.

Pag-andam han Tuna nga Tatamnan

Araduhi ngan kagkaga maka duha an tuna nga tatanman para mapusak an mga buk-ol nga tuna, mapatag ine ngan para matanggal an mga siot.

Andama an mga hinabok nga tuna nga mayda tunga ha metro an kaharayo. Ha mga ubos ngan dire duro kahataas nga dapit, an hinabok nga tuna kinahanglan aada ha tunga ha metro an kahalapad ngan kahataas han paghabok, ngan ha mga hataas nga elebesyon, kinahanglan nga an paghabok aada ha 0.75 metro hangtud ha 1 ka metro an kahataas. Paghimo hin kanal ha isig ka ligid han (plot) nga maserbe nga agian han sobra nga tubig para malikayan an pagbara hine. Patubigi gihap an mga hinabok nga tuna ha dire pa ine tamnan. Mayda duha ka tudling nga tamnan ha kada hinabok nga tuna nga diin an tuna, buhoan puro-parehas laan kahalarom ha mga buho han tray nga gintanman hine.

Organiko nga pagtabon han tuna: Butangi hin organiko nga pantabon an tuna nga an kadakmolon aada ha 2.5 sentimetro para mamenosan an pag-alisngaw han tubig ha tuna ngan mapugngan an pagturok ngan pagtubo han mga banwa.

An banwa nga Hagonoy (*Chromolaena odorata*) napamatud-an nga maupay gamiton nga organikong pantabon nga mayda dugang nga epekto alang ha pagpugong han pagdamu han mga sakit. An uhot ngan panit

Pagbalhin han repolyo ngadto han tatamnan

han humay ngan an dahon han madre de kakaw pwede gihap gamiton nga pantabon. An pantabon kinahanglan nga itabon ha bawbaw han tuna usa ka semana ha dire paan pagtanom. Basi ha mga eksperimento nga ginbuhat ha Claveria, humataas an abot han mga gintabonan nga tuna (mulched) ngan 8-14 ka porsiyento kon ine ikumpara ha waray taboni. Ngan an nakit-an nga pinaka maupay nga pantabon amo an uhot han humay ngan punoan, pati gihap an dahon han inani nga mais.

Pagbalhin han tanom

An hinay-hinay nga ginbulad ha sirak nga mga tanom pwede na ibalhin pagtanom ha tuna nga gin-andam kon ine mayda na 10 sentimetro an kahataas ngan an punoan masukol nahin 3 ka millimetro an kadako. Bis-igi an mga lalong nga tanom ha dire pa ine kuhaon ha ginpaturokan nga tray. Patubigi gihap an hinabok nga tuna ha dire pa ine tanman. Itanom an mga lalong nga repolyo, 3 ka tudling kada hinabok nga tuna nga mayda 35-40 ka sentimetro an kaharayo kada tanom para mahimo nga parehas an kadako ha mahihimo nga ulo (head) hine.

Paghimo gihap hin kanal nga amo an agian han tubig ha kada ligid han tuna nga tatanman.

Buhata an pagbalhin han tanom dida ha kulop o dire ngani sayo han aga kon madalumdom an panahon. Paghimo gihap hin buho nga mayda parehas an kahalarom ha tray nga gintanman. Butangi gihap hin abono an kada buho ngan isagol ine ha tuna ngan likaye an direkta nga pagkasabod han abono ngadto han gamut hine. Itabon an kinabkab nga tuna ha buho ngan hinaya ine pagduon para gihap maupay an kabutang han tanom ngan dire ine matumba. Pinaagi ine mapapatag gihap an tuna.

Bis-igi dayon an mga tanom kahuman ine igtanom para maupay an kabutang han mga gamut hine. Bis-igi hin *fungicide* an palibot han mga tanom kon kinahanglan.

Pagkontrol Han Banwa

- Araduhi an tuna ha dire pa ine tanman para mamenosan an mga banwa ngan mapahumok an tuna.
- Gameti hin organiko nga pantabon para mamenosan an pag-giho.
- Ha panahon nga nagtutubo naan tanom, gameti nahin bolo para ha pagtanggap han mga banwa nga nanubo.
- Isprihi an mga kanal ngan ha tunga-tunga han mga hinabok nga tuna hin kontak *systemic* nga pamatay hin banwa kon kinahanglan.

Panguha han repolyo

Kuhaa an repolyo kon ine aada naha 62-65 ka adlaw tikang ha pagtanom (ha dire pa ine umaksyon panmukad) depende ha klase han repolyo. An sobra nga kagurangan han utanon maresulta nahin pang-gutak diin dire na ine mahahalin. Kuhaa an repolyo kon ine dagko na ngan bos-ok pa.

Kagurangan: An mga gurang nga ulo han repolyo masabtan basi ha kadagko han ulo nga naporma nga mayda na 20-30 sentimetro. An mga ulo kinahanglan gud nga mabug-at ngan an kahalapad dapit ha butnga aada ha 10 sentimetro o ubos pa (nga pwede dumako depende ha panuigon han tanom) an mga dahon nga nagputos ha ulo hine.

Pagliki han ulo han repolyo: Kun an repolyo masobrahan naha edad/ panahon han pagtubo, nagutak naan ulo nga naporma hine.

Panguha han ulo han repolyo: An panguha han repolyo buhaton pinaagi ha pag-utod han mga ulo hine gamit an matarom nga kutsilyo. An mga dahon nga nagputos hine pwede na tanggalon kon kinahanglan o dire ngani ipabilin laha tuna para makabulig ha pagbalik han sustansiya han tuna kon ine mangalaya na. Pagbilin hin 3-4 ka putos nga dahon para maserbe nga hapin han ulo. An sayo han aga nga panguha an pinaka-maupay nga panahon ha panguha.

Mga Burohaton kahuman panguha han repolyo

An repolyo madali madunot, amo nga angay la nga sundon ine nga mga pama-agi kahuman ha panguha:

1. Kuhaa an repolyo ha matugnaw nga panahon- sayo ha aga o di ngani kulopay.
2. Ibutang an mga nakuha nga repolyo ha matugnaw nga dapit ngan kon mahimo dire ine masirakan.

3. Kuhaa an mga ulo nga maglain an porma ngan nadunot pinaagi ha sakit ngan ha insekto.
4. Ilain-ilain an mga ulo hine basi ha kadako. Paglain hin sakto an kadako depende ha kadagko nga kinahanglan han manmaralit. Ilain an mga gudti ngan dagko ngan biline hin 3-4 ka putos nga dahon nga maserbe nga proteksyon han mga ulo.
5. Hinayi pamutang an repolyo ha karton o plastik nga kahon kon mayda, para ha sugad hine nga paagi mamenosan an pagkadunot ngan mapabilin an kapresko hine.
6. Ibaligya an mga repolyo ha merkado ha labing dali nga panahon kahuman hine panguhaa.
7. Monitora kita kon gin-ano nga pamaagi nakaabot an imo produkto ha merkado ngan paningkamuti nga mapadayon paan pagpa-upay han kalidad han imo repolyo hangtud nga ine umabot naha merkado.

Mga Angay Pa Nga Buhaton

Kahuman ha panguha, an repolyo kinahanglan gud nga tanggalon, gabuton ngan araduhon para malikayan an pagdamu ngan pagkanap han mga dangan ngan mga sakit ngan pagtapon hine ha iba nga tanom. Kinahanglan gud ine nga buhaton.

Pamaagi ha pag-abono, Patubig, ngan Paglikay han mga Peste ngan Sakit han Repolyo

PERYOD HA PAGTUBO HAN REPOLYO					
	Ha dire pa litanom	Pagbalhin han Tanom	Pagtubo	Pagporma han Ulo	Paggurang
					
Abono	Ha dire pa itanom, butangi daan hin abono an kada buho nga tatanman ngan isagol ine ha tuna. Ha panahon ha pagtubo han tanom, abonohi ine utro 25 sentimetro an diistansiya tikang ha punoan. Seguradoa gud nga dire maigo an dahon han tanom hin abono para malikayan an pagkasunog hine. Dugang abono paan ihatag ha tanom kada ika-duha ka semana labina naha panahon pagporma han ulo hine. Gamita ine nga basihan kon san-o ngan ano kadamo an pag-abono.				
San-o	1 ka semana ha dire pa ibalhin pagtanom	2 kasemana kahuman pagtanom	4 ka semana kahuman pagtanom	6 ka semana kahuman pagtanom	Mga dugang pa nga abono nga iaplay
Kadamo	2 ka kutsara (20 gramo) han rehistrado nga abono ngan 1 ka kutsara (10 gramo) nga <i>complete fertilizer</i> kada tanom. Bis-igi dayon kahuman pagtanom	5 gramo nga Urea (46-0-0), 3 gramo solophos (0-18-0) ngan 10 gramo nga potash (0-0-80) kada tanom	5 gramo nga Urea (46-0-0), 3 ka gramo nga solophos (0-18-0) ngan 10 gramo nga potash (0-0-60) kada tanom	5 gramo nga Urea (46-0-0), 3 ka gramo nga solophos (0-18-0) ngan 10 gramo nga potash (0-0-60) kada tanom	5 gramo nga Urea (46-0-0), 3 ka gramo nga solophos (0-18-0) ngan 10 gramo nga potash (0-0-60) kada tanom
Patubig	Pagsukol hin tubo o tubo nga plastik nga gagamiton ha patubig nga amo an mabis-ig ha tanom kada tudling. Gamite hin tag-usa ka plastik nga tubo kada tudling nga may buho nga 25 centimetro an kaharayo nga amo an maserbe nga awasan han tubig alang ha pagbis-ig han mga tanom. Pinaka-maupay nga pamaagi nga hulson hin maupay an tuna para makatubo dayon an gamut han repolyo kahuman pagtanom.				
		Bis-igi dayon an tanom kahuman ine ibalhin pagtanom hangtod nga an tuna mahulos gud hin duro	Bis-igi kada 3-4 ka adlaw sulod ha 4-6 ka oras o kutob nga mahulos nahin duro an tuna.	Bis-igi kada 3-4 ka adlaw sulod ha 4-6 ka oras o hangtud nga mahulos nahin duro an tuna. Ayaw paughi o pasobrahe an tubig ha tanom.	

Mga Peste/ Insekto	Bantayi ngan obserbahi permi an mga peste ngan mga sakit. An gin-aprobaran la nga pamatay hin insekto o 'insecticide' an pwede gamiton sumala ha nakasurat ha botelya nga ginputsan hine.				
			Diamond back moth (DBM), cabbage webworm, cabbage looper, Aphids	Diamond back moth (DBM), cabbage webworm, cabbage looper, Aphids	Diamond back moth (DBM), cabbage webworm, cabbage looper, Aphids
Mga Sakit	Para mamenosan an pag-atake han mga sakit, gamita an maglimpyo ngan waray sakit nga mga tanom. Ha panahon han pagtanom, seguradoa nga himsug an mga igtatanom.				
			Black rot, Alternaria rot, damping off, white mould (sclerotia)	Black rot, Alternaria rot, damping off, white mould (sclerotia)	Black rot, Alternaria rot, damping off, white mould (sclerotia)

Applied Horticultural Research Pty Ltd (AHR), the Australian Centre for International Agricultural Research (ACIAR) and NSW Department of Primary Industries (NSW DPI) make no representations and expressly disclaims all warranties (to the extent permitted by law) about the accuracy, completeness, or currency of information in this fact sheet. Users of this material should take independent action before relying on its accuracy in any way. Reliance on any information provided by AHR, ACIAR or NSW DPI is entirely at your own risk. AHR, ACIAR or NSW DPI are not responsible for, and will not be liable for, any loss, damage, claim, expense, cost (including legal costs) or other liability arising in any way from your use or non-use of information in this fact sheet, or from reliance on information AHR, ACIAR or NSW DPI provides to you by any other means.